

การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม

Work Performance Based on Ten Principles of a Righteous King of School Administrators

Under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office

เมธี นาอุดม¹ รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์³

Matee Na-udom¹ Assoc. Prof. Dr.Chaiya Pawabutra² Asst. Prof. Dr.Vijitra Vonganusith³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานคณะ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ของเขตโรงเรียน ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และสังกัดของโรงเรียน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม ให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม เขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 360 คน จำแนกเป็นกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 120 คน ครูผู้สอน จำนวน 120 คนและประธานคณะ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .987 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.240-0.842 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (t-test) ชนิด Independent Samples สถิติทดสอบเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานคณะ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การปฏิบัติหน้าที่, ทศพิธราชธรรม

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Master of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²Course teacher in Master of Education Program And Doctor of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

³อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

³Course teacher in Master of research of Curriculum and Instruction and Doctor of Philosophy Program in research of Curriculum and Instruction Sakon Nakhon Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: เมธี นาอุดม, maytp20@hotmail.com

รับเมื่อ 10 เมษายน 2563 แก้ไข 8 พฤษภาคม 2563 ตอรับ 10 พฤษภาคม 2563

3. การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5. การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสังกัดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนมเสนอแนะไว้ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านศิลปะ (ความประพฤติดีงาม) ผู้บริหารจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน โดยจะต้องนำหลักธรรมทางพุทธศาสนา มาใช้ในการบริหารงาน 2) ด้านอาชีพ (ความซื่อตรง) ควรใช้โครงการโรงเรียนสุจริตมาใช้ในการบริหารงาน และโรงเรียน คุณธรรมเข้ามาใช้ในการบริหารงานร่วมด้วย 3) ด้านมีททวะ (ความอ่อนโยน สุภาพเรียบร้อย) ควรยึดหลักตามมารยาท ไทย วัฒนธรรมไทย รู้จักให้อภัยกันและกัน เคารพความเท่าเทียมกัน 4) ด้านศิลปะ (ความเพียร) โดยนำหลักการทรงงาน ของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสำเร็จ และมีวินัยในตนเอง 5) ด้านศิลปะ (ความอดทน) ผู้บริหารจะต้อง ใจเย็น มองโลกในเชิงบวก มีความอดทน

ABSTRACT

The purpose of this research was to examine work performance based on ten principles of a righteous king (Dasarajadhamma principles) of school administrators under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office (NPM-PESAO). The sample consisted of a total of 360 participants including 120 school administrators, 120 teachers and 120 chairpersons of basic education committee in schools under NPM-PESAO 1 and 2 in the 2019 academic year. The instrument for data collection was a set of rating-scale questionnaires with the reliability of 0.987 and the discriminative power ranging from 0.240 to 0.842. The statistics for data analysis were mean, standard deviation, t-test for Independent Samples, and One-Way ANOVA.

The findings were as follows:

1. Work performance based on ten principles of a righteous king of school administrators under NPM-PESAO, as a whole and each aspect was at a high level.
2. Work performance based on ten principles of a righteous king of school administrators under NPM-PESAO, as perceived by participants with different positions, as a whole showed statistical significance at .01 level.
3. Work performance based on ten principles of a righteous king of school administrators under NPM-PESAO, as perceived by participants from different school sizes as a whole and each aspect was not different.
4. Work performance based on ten principles of a righteous king of school administrators under NPM-PESAO, as perceived by participants from different work experiences as a whole and each aspect was not different.

5. Work performance based on ten principles of a righteous king of school administrators under NPM-PESAO, as perceived by participants from different schools as a whole and each aspect showed statistical significance at .01 level.

6. The guidelines for developing work performance based on ten principles of a righteous king of school administrators under NPM-PESAO proposed five aspects: 1) Sila (Maintaining Good Conduct). School administrators should be examples to their subordinates and stakeholders by observing and practicing the precepts of Dhamma teaching, 2) Ajjava (Honesty). School administrators should transform the Buddhism based principles from the Upright School Project and Moral School Project into practice, 3) Madhava (Kindness and Politeness). School administrators should follow Thai manners and cultures. The qualities in terms of forgiveness and respectfulness should be also employed in performing duties, 4) Tapa (Diligence). School administrators should be self-discipline and implement the working principles of King Rama IX into practice to achieve success, 5) Khanti (Patience). School administrators should be patient and optimistic in performing their duties.

Keywords: Work Performance, Ten Principles of a Righteous King

ภูมิหลัง

การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลกอันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ทักษะคน ความเชื่อ ค่านิยม คุณธรรมและพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมีปัญหาหลายประการนับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับจุดอ่อนของระบบการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีและการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสมขาดความคล่องตัวยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมและการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริตและการมีจิตสาธารณะของคนไทยส่วนใหญ่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและรองรับความท้าทายดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ 20 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า ๖) การปฏิรูปการศึกษาและนโยบายของรัฐบาลมีวัตถุประสงค์ต้องการพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่ยึดหลักคุณธรรมนำความรู้อันจะใช้ระบบการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมเป็นพื้นฐานในกระบวนการเรียนรู้โดยการร่วมมือกันทั้งสถาบันครอบครัว ชุมชนสถาบันทางศาสนาและสถานศึกษาอย่างบูรณาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาที่จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาทักษะในระดับสถานศึกษา รวมทั้งสามารถปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนจนสามารถนำไปปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิตได้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2550, หน้า 40) ในปัจจุบันรัฐบาลให้ความสำคัญในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมเป็นอย่างมากตามมาตรฐานทางจริยธรรมและประมวลจริยธรรม มาตรา 5 มาตรฐานทางจริยธรรม คือ หลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐจะยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เจ้าหน้าที่ของรัฐซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่ จะต้องกล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ (พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรมและประมวลจริยธรรม, 2562, หน้า 1) การใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนานั้น เป็นอีกแนวคิดหนึ่งของการปฏิบัติตนและปฏิบัติงาน ร่วมกันบนพื้นฐานของหลักธรรมมาภิบาล ซึ่งการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน การสร้างวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมองค์กรของหน่วยงานนั้น ๆ อย่างมีความสุขด้วยการอยู่แบบไทย ๆ มีความผาสุกในการดำรงชีวิตตั้งแต่เกิดจนตายและถือได้ว่าเป็นวิถีชีวิตของสังคมประเทศไทยตามแนวทางแห่งพระพุทธศาสนา อันเป็นพื้นฐานของมิติทางสังคมที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยในปัจจุบันเป็นอย่างมาก เพราะฉะนั้นเรื่องของการปฏิบัติตนตามหลักธรรมนอกจากจะเป็นแนวคิดของการสร้างเกาะกำแพงในอันที่จะไม่ใช้ชีวิตห่างไกลจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแล้วยังเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาคนให้รักและเข้าใจในแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา รักถิ่น รักองค์กรหรือหน่วยงานที่ตนเองปฏิบัติ รักบ้านเกิด เมืองนอน รักประเทศ มีความซื่อสัตย์ต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ทำให้เราอยู่อย่างมีความรัก ความผูกพัน (พระธรรมา นาดมฺโม (เทพวรรณ), 2558, หน้า 2)

ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องนำหลักทศพิธราชธรรมมาประกอบการบริหารจัดการในองค์กรเพื่อให้ระบบงานขับเคลื่อนไปในทิศทางที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การบริหารต่าง ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นั่นคือผู้ที่ทำหน้าที่ผู้บริหารนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาทักษะต่าง ๆ การจะเป็นผู้นำและผู้บริหารที่ดีได้นั้น ไม่ใช่เรื่องง่ายแต่ก็ไม่ยากเกินความสามารถหากว่าผู้บริหารหรือผู้นำมีหลักทศพิธราชธรรมประจำใจ นำมโนไปปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรมว่าผู้บริหารมีคุณธรรม มีความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์ การที่ผู้บริหารนำหลักทศพิธราชธรรมทางพระพุทธศาสนามาเป็นเครื่องกำกับในการบริหารงานทุกด้านย่อมเป็นการประสานความเชื่อแนวคิดในเชิงจริยธรรมของสังคมเข้าสู่การปฏิบัติหน้าที่ (พระมหาวิระพันธ์ ทองผาสุ, 2556, หน้า 4)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม เนื่องจากว่าผู้บริหารโรงเรียนนั้นเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนและยังเป็นผู้ที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมภายในองค์กรให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงไปถึงนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักทศพิธราชธรรมซึ่งเป็นธรรมของพระราชทานหรืออเนกปกรณเพื่อที่จะปกครองและบริหารบ้านเมือง องค์กรให้อยู่อย่างมีความสุข ถือได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนนั้นเป็นผู้ที่มีตำแหน่งที่ใหญ่ที่สุดในโรงเรียน ถ้าหากผู้บริหารโรงเรียนไม่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ประพฤติตนไร้ซึ่งคุณธรรม จริยธรรม ก็ไม่สามารถที่จะสร้างความน่าเชื่อถือและความยำเกรงแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้มาเคารพได้ เมื่อศึกษาแล้วสามารถนำผลของงานวิจัยนี้สามารถนำมาเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการพัฒนาปรับปรุงตนเองให้มีประสิทธิผลในการทำงานมากยิ่งขึ้นไปอีกทั้งยังใช้เป็นฐานข้อมูลสำคัญให้สถานศึกษาอื่นใช้ประโยชน์ในโอกาสต่อไป

คำถามของการวิจัย

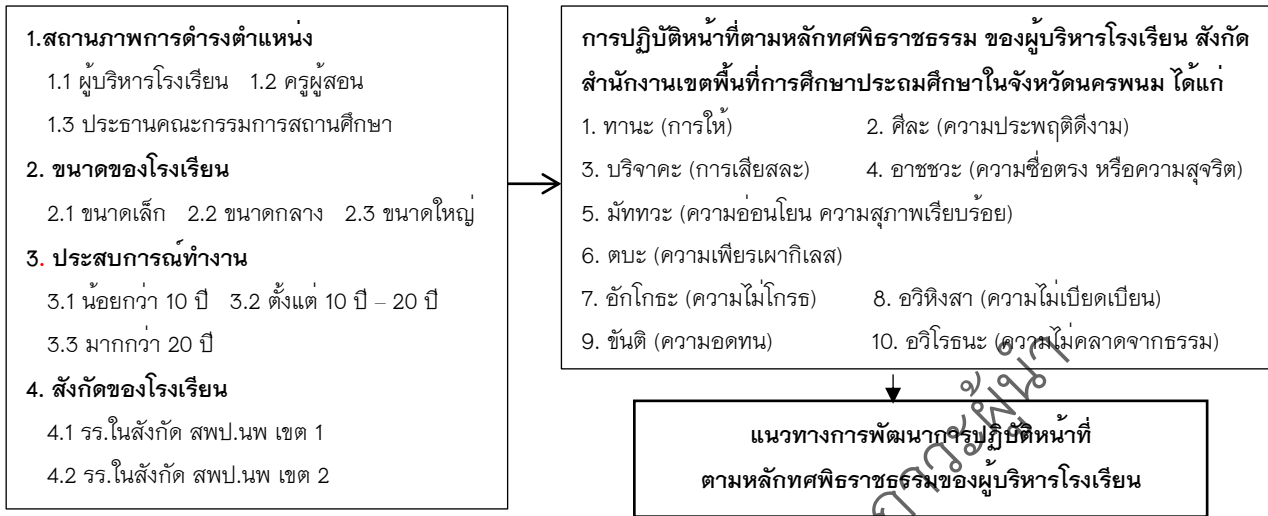
1. การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับใด

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในนครพนม เขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งสิ้น 4,598 คน แบ่งเป็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในนครพนม เขต 1 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 249 คน ครูผู้สอน จำนวน 2,183 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 249 คน รวม 2,681 คน จากทั้งหมด 249 โรงเรียนและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 185 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,547 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา 185 คนรวม 1,917 คน จากทั้งหมด 185 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในนครพนม เขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2562 ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607-610, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) ได้กลุ่มตัวอย่างรวม จำนวน 357 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 360 คน จำแนกเป็นกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 120 คน ครูผู้สอนจำนวน 120 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 120 คน จากนั้นผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 49 - 50)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบรายการ (Check List)

ประกอบด้วย สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน เขตพื้นที่ที่โรงเรียนตั้งอยู่ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended) ที่ถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้วิจัย นำแบบสอบถาม การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ไปทดลองใช้กับโรงเรียน จำนวน 10 แห่ง จำนวน 50 ชุด พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.240-0.842 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .987

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่า t (t-test) แบบ Independent Samples การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ความอวิโรธนะ (ความไม่คลาดจากธรรม) ด้านทานะ (การให้) และด้านอภิกโรธะ (ความไม่โกรธ) ตามลำดับ
2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน
4. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน
5. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสังกัดของโรงเรียน โดยรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในนครพนม เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม มากกว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในนครพนม เขต 2
6. แนวทางพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนมจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านศีละ (ความประพฤติดีงาม) ด้านอาชชวะ (ความซื่อตรง) ด้านมัททวะ (ความอ่อนโยน สุภาพเรียบร้อย) ด้านตบะ (ความเพียร) และด้านขันติ (ความอดทน)

อภิปรายผลการวิจัย

1. การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม โดยภาพรวม พบประเด็นในการนำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่า โรงเรียน มีการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนทุกคน จะต้องผ่านการอบรมด้านความรู้ทางกฎหมาย ระเบียบ วินัย คุณธรรม จริยธรรม ตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนด และในระหว่าง ที่ดำรงตำแหน่งอยู่นั้นก็ต้องเข้ารับการอบรมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมอยู่เสมอ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนทุกคน จึงมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผลของการอบรม และ พัฒนาตนเองในด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่เสมอซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ เต็มรัตน์ (2556, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานโดยใช้ทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานโดยใช้ทศพิธราชธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านอิริโรณะ (ความไม่คลาดจากธรรม) ด้านทานะ (การให้) และด้านอักษโกระ (ความไม่โกรธ) ตามลำดับ

ด้านอิริโรณะ (ความไม่คลาดจากธรรม) พบว่าผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับแรก อาจเป็น เพราะ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องบริหารโรงเรียนด้วยความเป็นธรรม จะต้องยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารและ โดยเฉพาะผู้บริหารใหม่จะต้องเข้าอบรมผู้บริหารก่อนเข้ารับตำแหน่ง ซึ่งอาจส่งผลให้ด้านอิริโรณะ (ความไม่คลาด จากธรรม) นั้น อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระจักษิ บางประเสริฐ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ พบว่าในด้านอิริโรณะ อยู่ในระดับมาก

ด้านทานะ (การให้) พบว่าผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก ลำดับ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้บังคับบัญชาที่สูงที่สุดในโรงเรียน เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด จะไม่ตระหนี่ถี่เหนียว เพราะเป็นผู้นำขององค์กร และช่วยเหลือครู นักเรียน ด้วยความเต็มใจ เพื่อที่จะให้องค์กรหรือโรงเรียนไม่มีปัญหาใด ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระธรรมา นาดมโม (เทพวรรณ) (2558, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การ บริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งพบว่าเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านทาน อยู่ในระดับมาก

ด้านอักษโกระ (ความไม่โกรธ) ผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก ลำดับ 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหาร โรงเรียนอยู่ในตำแหน่งที่จะต้องมีการประสานงานกับบุคลากรในองค์กรมาก จะต้องมีการรับฟังปัญหาหรือชี้แจงนโยบาย ต่าง ๆ ทำให้ผู้บริหารต้องใจเย็นและฟังรอบด้าน เพราะเมื่อโกรธหรือไม่พอใจบุคลากรในองค์กรแล้วจะทำให้บุคลากร ในองค์กรเกิดความไม่พอใจ อาจส่งผลทำให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพได้ ผู้บริหารจะต้องเข้าใจบุคลากรในองค์กร ของตนเองไม่ผูกโกรธ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ด้านอักษโกระ (ความไม่โกรธ) อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิไลลักษณ์ มั่งสมบุญ (2554, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา การใช้หลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น ของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท อ่างทอง และอุทัยธานี พบว่า ด้านความไม่โกรธ อยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และจำแนกตามสังกัดของโรงเรียน

2.1 การเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนนั้นอาจจะมีมุมมองว่าสิ่งที่บริหารอยู่นั้นดีแล้ว ไม่ได้มีปัญหาอะไร แต่ผู้ใต้บังคับบัญชานั้นอาจจะมีมุมมองอีกด้านคือ อาจจะมีการบริหารที่ขาดตกบกพร่องไปแต่จะกล่าวกับผู้บริหารเองโดยตรงก็ไม่กล้า จึงทำให้มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดำรง คุ่มพาล, ธนวรรณ มะโนรา, และสมจิตร์ โดมชัยภูมิ (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมการบริหารงานบุคคลตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารงานบุคคลตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 2 ระหว่างครูและคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารไม่ว่าจะอยู่ในโรงเรียนขนาดใดก็ตามต่างก็มีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามพันธกิจที่ตนเองรับผิดชอบให้ได้ดีที่สุด นอกเหนือจากการปฏิบัติงานตามระเบียบ กฎหมาย คำสั่ง หลักการและแนวคิดแล้ว ยังต้องคำนึงถึงหลักการปกครองด้วย จึงมีการบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพีรพัฒน์ สุขสวัสดิ์ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างระดับการใช้ทศพิธราชธรรมกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ที่บริหารงานใน โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีระดับการใช้ทศพิธราชธรรมและมีประสิทธิผลในการบริหารงานไม่แตกต่างกัน

2.3 การเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในวิจัยที่กำหนดไว้ อาจเนื่องมาจาก ในการทำงานนั้นไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารรุ่นใหม่หรือเป็นผู้บริหารที่มีประสบการณ์ทำงานมากนั้น ล้วนแต่มุ่งมั่นในการบริหารงานให้โรงเรียนเกิดประสิทธิผลมากที่สุด ซึ่งผู้บริหารไม่ว่าจะอยู่ในประสบการณ์ระดับใดก็ต้องนำหลักคุณธรรมจริยธรรมมาใช้ในการบริหารงานแทบทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประสบการณ์การทำงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลลักษณ์ มั่งสมบุญ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท อ่างทอง และอุทัยธานีผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการใช้หลัก

ทศพิชราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตาม สถานภาพสมรส อายุ ประสบการณ์ทำงาน วิทฐานะ ระดับชั้น ที่สอน และการอบรมคุณธรรมจริยธรรม พบว่าไม่แตกต่างกัน

2.4 การเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิชราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการ สถานศึกษา จำแนกตามสังกัดของโรงเรียน โดยรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในจังหวัดนครพนมมีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอยู่ 2 เขต โดยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1 นั้น จะมีบุคลากร ที่พร้อมกว่าโรงเรียนที่อยู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2 ในการบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ วิไลลักษณ์ มั่งสมบูรณ์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักทศพิชราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตาม ความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชั้นประถมศึกษา อำเภอ อ่างทอง และอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักทศพิชราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตาม ความคิดเห็นของบุคลากร ทางการศึกษาจำแนกตามสถานที่ปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ตามทศพิชราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม มีดังนี้

3.1 ด้านศีล (ความประพฤติดีงาม) มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ คือ ผู้บริหารจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อ ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน โดยจะต้องนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ใช้ในการบริหารงาน โดยต้องยึด หลักคุณธรรม จริยธรรม และยึดมาตรฐานวิชาชีพของตนเอง นำหลักการทรงงานของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาประยุกต์ใช้ ในการปฏิบัติงาน และนำกระบวนการ PLC มาใช้ในการพัฒนาคุณธรรมของตนเองด้วย

3.2 ด้านอาชชวะ (ความซื่อตรง) มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ คือ ผู้บริหารใช้โครงการโรงเรียนสุจริตมาใช้ในการ การบริหารงาน และโรงเรียนคุณธรรมเข้ามาใช้ในการบริหารงานร่วมด้วย ใช้กระบวนการ PLC เป็นกระบวนการร่วมกันใน การเรียนรู้และพัฒนา โดยจะต้องยึดมั่นในความซื่อตรงของตนเอง เคารพตนเอง เคารพผู้อื่น และนำหลักธรรมคำสอน ของศาสนาพุทธมาศึกษา โดยการนำหลักคุณธรรม จริยธรรม มาเป็นโมเดลในการบริหารงาน และจะต้องยึดระเบียบ แบบแผนของทางราชการอย่างเคร่งครัด โดยใช้ให้เกิดความซื่อตรงต่อหน้าที่ ซึ่งผู้บริหารจะต้องทำตนเองเป็นแบบอย่างที่ดี ให้ผู้ใต้บังคับบัญชา

3.3 ด้านหทัยะ (ความอ่อนโยน สุภาพเรียบร้อย) มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ คือ ผู้บริหารจะต้องยอมรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น ผู้บริหารจะต้องมีการสื่อสารและตั้งใจผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ใช้อารมณ์ ยึดหลักตามมารยาทไทย วัฒนธรรมไทย เอาใจเขามาใส่ใจเรารู้จักให้อภัยกันและกัน เคารพความเท่าเทียมกัน ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติตามหลัก ศีล สมาธิ ปัญญา โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาประยุกต์ใช้และนำหลักการทรงงานของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาประยุกต์ใช้ จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี แสดงความอ่อนโยนต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและนำกระบวนการ PLC มาใช้ โดยการ เป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน

3.4 ด้านตบะ (ความเพียร) มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ คือ ผู้บริหารจะต้องทำงานมุ่งแต่ละขั้นให้สำเร็จ โดยนำ หลักการทรงงานของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสำเร็จ และมีวินัยในตัวเอง นำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการ ทำงานให้เกิดความสำเร็จ ผู้บริหารจะต้องมีความมุ่งมั่นในการทำงานให้เกิดความสำเร็จ โดยยึดคำที่ว่าความพยายาม อยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น และมองในเชิงบวก ให้มีแรงจูงใจในการทำงาน จะต้องมีความเป้าหมายในการทำงาน โดยตั้งเป้าหมายในการทำงานให้สูง เพื่อจะได้มุ่งมั่นและเพียรพยายามไปให้ถึงเป้าหมายและใช้กระบวนการ PLC มาใช้ในการทำงานด้วย

3.5. ด้านขัณฑ์ (ความอดทน) มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ คือ ผู้บริหารจะต้องมีความอดทน อดกลั้น ช่มใจ กล้ายอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น จะต้องใจเย็น มองโลกในเชิงบวก อดทนต่อเชิงลบ โดยนำหลักธรรมของพระพุทธศาสนามาใช้ จะต้องรู้จักปรับตัวเข้ากับปัญหาเพราะการทำงานทุกอย่างจะต้องมีอุปสรรค ก่อนที่งานนั้นจะประสบความสำเร็จจะต้องใช้หลักธรรมะมาใช้ในการทำงานทุกอย่าง โดยอย่างยิ่งการที่จะมีความอดทนนั้นจะต้องมีการฝึกที่จิตใจโดยการนำการทำสมาธิมาใช้ในการทำงานด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำเสนอผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ($\bar{x} = 3.74$) ด้านมัทวะ (ความอ่อนโยน สุภาพเรียบร้อย) ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรปรับปรุงผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความอ่อนโยน เป็นมิตร คิดถึงใจเขาใจเรา เพื่อให้การบริหารงานด้านดังกล่าวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 ผลการวิจัยมีการเปรียบเทียบตัวแปร ซึ่งมีความเหมือนและความแตกต่างกันไปบ้าง ในส่วนที่ระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นพ้องกัน รวมทั้งพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อที่มีค่าต่ำ ผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนาการบริหารงานและศึกษาหลักในการปกครอง เพื่อให้มีการเข้าใจในหลักการบริหารอันจะส่งผลให้การบริหารงานในโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

1.3 ผู้บริหารโรงเรียนควรนำข้อค้นพบจากงานวิจัย ไปวางแผนการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษาไปพัฒนาเพื่อให้การบริหารงานของโรงเรียนประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม

2.2 ควรศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมควบคู่กับหลักธรรมาภิบาล มาเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.3 ควรศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนมกับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการบริหารงานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ดำรง คุ่มพาล, ธนวรรณ มะโนรา และสมจิตร์ โตนชัยภูมิ. (2552). พฤติกรรมการบริหารงานบุคคลตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด.(2556). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พระจักรี บางประเสริฐ. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

- พระธรรมา นาดมโม (เทพวรรณ). (2558). การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ พธ.ม. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาวิระพันธ์ พงษ์พลา. (2556). การปฏิบัติตามทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พีรพัฒน์ สุขสวัสดิ์. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการใช้ทศพิธราชธรรมกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิไลลักษณ์ มั่งสมบุญ. (2554). การใช้หลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษา ชัยนาท อ่างทอง อุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2550). รายงานประจำปีการบริหารงานบุคคลของข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาประจำปี พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุภาภรณ์ เต็มรัตน์. (2555). การบริหารงานโดยใช้ทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.